

Konvencija
Vijeća
Europe
**o
suzbijanju
trgovanja
ljudima**

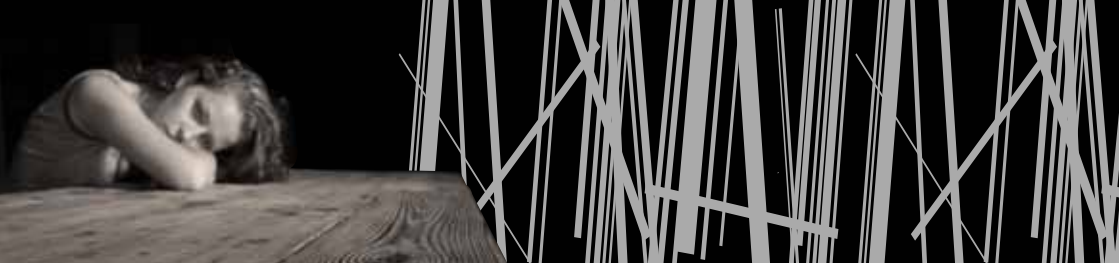

**Prava
žrtava**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Trgovanje ljudima povređuje prava i utječe na živote nebrojenih ljudi u Europi i izvan nje. Sve se većim brojem žena, muškaraca i djece trguje kao robom, preko granica ili u njihovim zemljama, gdje su uhvaćeni u zamku iskorištavanja i zlostavljanja.

■ Konvencija Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, koja je stupila na snagu 1. veljače 2008. godine, ima za cilj:

- ▶ spriječiti trgovanje ljudima
- ▶ zaštititi žrtve trgovanja ljudima
- ▶ kazнено progoniti trgovce ljudima
- ▶ promicati koordinaciju nacionalnih aktivnosti i međunarodnu suradnju.

■ Konvencija se primjenjuje:

- ▶ na sve oblike trgovanja ljudima, nacionalne i transnacionalne, povezane i nepovezane s organiziranim kriminalom,
- ▶ na sve žrtve trgovanja ljudima (žene, muškarce i djecu),
- ▶ na sve oblike iskorištavanja (seksualno iskorištavanje, prisilni rad ili pružanje usluga, ropstvo, služenje, uzimanje dijelova ljudskog tijela, itd.).

■ Glavna dodatna vrijednost ove konvencije njena je usmjerenost na ljudska prava i zaštitu žrtava. Konvencija definira trgovanje ljudima kao povredu ljudskih prava i djelo protiv dostojanstva i integriteta ljudskog bića. To znači da su nacionalne vlasti odgovorne ako ništa ne poduzmu kako bi spriječile trgovinu ljudima, zaštitile žrtve i provele djelotvornu istragu u predmetima trgovanja ljudima.

■ Trgovanje ljudima pojavljuje se svuda u svijetu, ne poznaje granice, i zbog toga je Konvencija bitna za države diljem svijeta kojima je otvorena za pristupanje.

ŠTO JE TRGOVANJE LJUDIMA?

— Konvencija definira trgovanje ljudima kao kombinaciju triju elemenata:

- ▶ **radnja:** vrbovanje, prijevoz, premještanje, smještaj ili prihvrat osoba;
- ▶ uz potrebu određenih **sredstava:** prijetnja silom, uporaba sile ili drugih oblika prisile, otmica, prijevara, obmana, zlouporaba ovlasti ili položaja ranjivosti, davanje ili primanje novčane naknade ili koristi za dobivanje suglasnosti osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom;
- ▶ **u svrhu iskorištavanja:** najmanje, iskorištavanje prostituiranja drugih ili drugi oblici seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili pružanje usluga, ropstvo ili odnosi slični ropstvu, služenje ili uzimanje dijelova ljudskog tijela.

KOJA JE RAZLIKA IZMEĐU TRGOVANJA LJUDIMA I KRIJUMČARENJA LJUDI?

— Cilj je krijumčarenja nezakonit prijevoz ljudi preko granice kako bi se pribavila, izravno ili neizravno, financijska ili materijalna korist, dok je svrha trgovanja ljudima iskorištavanje. Nadalje, trgovanje ljudima nužno ne uključuje prijelaz granice i može biti počinjeno unutar jedne države.

TKO JE ŽRTVA TRGOVANJA LJUDIMA?

■ Svatko može postati žrtvom trgovanja ljudima – žene, muškarci i djeca, osobe svake dobi i svih društvenih položaja. Ljudi koji postanu žrtve trgovanja ljudima prisiljeni su, na primjer, pružati seksualne usluge, raditi za malu ili nikakvu plaću ili biti podvrgnuti uzimanju dijelova ljudskog tijela. Iskorištavanje često prati tjelesno i emotivno nasilje te prijetnje žrtvama ili njihovim obiteljima.

■ Sukladno Konvenciji, žrtva je trgovanja ljudima osoba koja je prevezena, premještena, vrbovana, skrivana ili prihvaćena unutar države ili preko granica, uz primjenu prijetnje, sile, prijevare, obmane ili drugih nezakonitih sredstava, u svrhu njezina iskorištavanja.

■ Dijete se smatra žrtvom trgovanja ljudima bez obzira jesu li korištena bilo kakva sredstva za njegovo vrbovanje, prijevoz, premještanje, skrivanje ili prihvat u svrhu iskorištavanja.

■ “Pristanak” žrtve trgovanja ljudima na iskorištavanje nevažan je u slučajevima u kojima je primijenjeno bilo koje **sredstvo** (prisila, prijevare, zlorporaba osjetljivog položaja itd.). Osoba se smatra žrtvom čak i kad se još nije dogodilo iskorištavanje, kad je podvrgnuta jednoj od **radnji** uz primjenu jednog od **sredstava**.

KOJA PRAVA IMAJU ŽRTVE TRGOVANJA TEMELJEM KONVENCIJE?

Identifikacija

■ Žrtve trgovanja ljudima moraju biti formalno identificirane kao takve kako bi se spriječilo da se prema njima postupa kao prema neregularnim migrantima ili kriminalcima. Identifikaciju provode posebno obučeni profesionalci (policijski službenici, socijalni radnici, inspektori rada, liječnici, pružatelji potpore, itd.) koji primjenjuju dogovorene postupke i kriterije za identifikaciju.

Razdoblje oporavka i razmišljanja

■ Čak i prije nego što su žrtve formalno identificirane kao takve one imaju pravo na najmanje 30 dana za oporavak, bijeg od utjecaja trgovaca ljudima i razmatranje suradnje s nadležnim tijelima u istrazi za kazneno djelo trgovanja ljudima. Tijekom tog razdoblja ne mogu biti protjerane iz države i imaju pravo na pomoć čak i ako je njihov boravak nepropisan.

Pomoć

■ Bez obzira jesu li žrtve spremne surađivati u istrazi kaznenog djela ili svjedočiti, one imaju pravo:

- ▶ na odgovarajući i siguran smještaj
- ▶ na psihološku pomoć
- ▶ na materijalnu pomoć
- ▶ na pristup hitnoj medicinskoj skrbi
- ▶ na usluge prevođenja i tumačenja
- ▶ na savjetovanje i informiranje
- ▶ na pomoć tijekom kaznenog postupka
- ▶ na pristup tržištu rada, strukovnom obrazovanju i obrazovanju, ako zakonito borave na području države.

Pravna pomoć

■ Žrtve trgovanja ljudima imaju pravo na informacije o svojim pravima i o svim mjerodavnim postupcima, na jeziku koji razumiju. Imaju pravo i na pravnu pomoć, te na besplatnu pravnu pomoć, pod posebnim uvjetima.

Dozvola boravka

■ Žrtvama se može izdati dozvola boravka koja se može produljiti ako to zahtijeva njihova osobna situacija ili ako postoji potreba za njihovim ostankom u državi radi suradnje s nadležnim tijelima tijekom istrage za kazneno djelo trgovanja ljudima. Davanje dozvole boravka ne utječe na njihovo pravo zatražiti azil.

Zaštita privatnog života i identiteta

■ Osobni podaci žrtava ne mogu se objaviti te se mogu pohraniti samo u konkretne svrhe. Ne mogu se koristiti na način koji bi omogućio njihovo prepoznavanje.

Zaštita tijekom istrage i sudskog postupka

■ Žrtve i članovi njihovih obitelji dobiti će, kad je to potrebno, zaštitu od moguće odmazde ili zastrašivanja od trgovaca ljudima. To može uključiti tjelesnu zaštitu, premještanje, promjenu identiteta i pomoć u dobivanju zaposlenja.

Naknada

■ Žrtve trgovanja ljudima imaju pravo na novčanu naknadu štete pretrpljene u rukama trgovaca ljudima. Ovu naknadu može dosuditi sud nakon oduzimanja imovinske koristi počiniteljima ili ju može dodijeliti država u kojoj je došlo do iskorištavanja.

Vraćanje žrtava u zemlju porijekla i povratak

■ Kad država vraća žrtvu u drugu državu, taj se povratak treba provesti vodeći računa o pravima, sigurnosti i dostojanstvu te osobe i o statusu svih sudskih postupaka koji su povezani s okolnošću da je osoba žrtva trgovanja ljudima. Po povratku im mora biti ponuđena pomoć kod reintegracije, kao što je obrazovanje i pomoć u pronalaženju zaposlenja.

KOJA SU POSEBNA PRAVA DJECE ŽRTVA TRGOVANJA?

Uz gore navedena prava koja se primjenjuju na sve žrtve trgovanja ljudima, djeca imaju i sljedeća posebna prava:

- ▶ djeci bez pratnje imenuje se zakonski skrbnik koji će ih zastupati i postupati u njihovom najboljem interesu;
- ▶ treba poduzeti potrebne mjere za utvrđivanje djetetova identiteta i državljanstva, i, ako je to u najboljem interesu djeteta, poduzeti mjere za pronalaženje obitelji;
- ▶ kad nije sigurno koliko žrtva ima godina, a postoji osnovana sumnja da je žrtva mlađa od 18 godina, osoba će se smatrati djetetom i pružit će joj se posebne zaštitne mjere sve do utvrđivanja njegove/njezine dobi;
- ▶ djeca imaju pravo na obrazovanje i mjere pomoći koje vode računa o njihovim potrebama;
- ▶ prije vraćanja u državu porijekla provodi se procjena opasnosti i sigurnosti, a povratak je dopušten samo ako je u najboljem interesu djeteta;
- ▶ djeca tijekom istrage i suđenja imaju pravo na posebne zaštitne mjere.

PRAĆENJE PROVEDBE KONVENCIJE

Skupina stručnjaka za suzbijanje trgovanja ljudima (GRETA) redovito prati sve države koje su potpisale Konvenciju Vijeća Europe. GRETA treba osigurati djelotvorno provođenje odredbi Konvencije i poštovanje prava žrtava.

GRETA analizira stanje od države do države, izrađuje izvješća u kojima ističe primjere dobre prakse i ukazuje na nedostatke te daje preporuke za poboljšanje provedbe Konvencije u svakoj državi. Izvješća i preporuke objavljuju se na internetskoj stranici Vijeća Europe za suzbijanje trgovanja ljudima.

Za kontakte i dodatne obavijesti obratite se

Tajništvo Vijeća Europe za Konvenciju o borbi protiv
trgovanja ljudima (GRETA and Committee of the Parties)

Vijeće Europe / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Francuska / France

E-mail: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking